

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce: **Slévárny Třinec, a.s.**, IČO 25830716
se sídlem Průmyslová 1001, Třinec
zastoupen advokátem JUDr. Janem Nemanským, Ph.D.
se sídlem Těšnov 1/1059, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo průmyslu a obchodu**
se sídlem Na Františku 32, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 12. 2024, č. j. MPO 89742/2024,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Obsah žaloby

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým byla dle § 11 odst. 2 a 3 zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o povolenkách“), ve spojení s § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb., o podmínkách poskytnutí kompenzací nepřímých nákladů pro odvětví, u kterých bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

v důsledku promítnutí nákladů spojených s emisemi skleníkových plynů do cen elektřiny, ve znění pozdějších předpisů, stanovena snížená kompenzace nepřímých nákladů ve výši 6 226 870,84 Kč za odběr elektřiny v období roku 2023.

2. Žalovaný postavil napadené rozhodnutí na skutečnosti, že žalobce v roce 2023 odebíral elektřinu za stanovenou (zastropovanou) cenu dle § 19d ve spojení s § 96e odst. 3 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „energetický zákon“), přičemž zastropování cen elektřiny je veřejnou podporou poskytovanou na zvýšené náklady na elektřinu dle rozhodnutí Evropské komise ze dne 23. 8. 2023, SA.107138 (2023/N), *Czechia TCTF: Temporary scheme to reduce the impact of natural gas and electricity prices* (dále jen „rozhodnutí SA.107138“). Způsobilými náklady byly zvýšené náklady na elektřinu v období od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023. Cena i spotřeba elektřiny vstupuje do výpočetního vzorce dle § 8a odst. 5 nařízení vlády č. 298/2022 Sb., o stanovení cen elektřiny a plynu v mimořádné tržní situaci a o stanovení s tím souvisejícího nejvyššího přípustného rozsahu majetkového prospěchu zákazníka. Žadatel v důsledku zastropované ceny elektřiny získal majetkový prospěch ve smyslu § 96e odst. 1 energetického zákona. Žalobce v čestném prohlášení uvedl celkový majetkový prospěch dosažený za odběr elektřiny ve výši 6 700 630 Kč, který představuje veřejnou podporu.
3. Žalobce v žalobě namítal, že k aplikaci kumulačních pravidel došlo v rozporu s relevantními právními předpisy a kompenzace měla být poskytnuta v plné výši. Právním základem pro poskytování veřejných podpor je čl. 107 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) spolu s čl. 10a odst. 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. 10. 2003, o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii a o změně směrnice Rady 96/61/ES, v platném znění (dále jen „směrnice o povolenkách“). V důsledku tohoto posouzení byla žalobci přiznána kompenzace ve výši snížené o částku odpovídající výši jiné veřejné podpory poskytnuté ve formě zastropování cen elektřiny.
4. Veřejná podpora poskytnutá ve formě kompenzace nepřímých nákladů je slučitelná s vnitřním trhem, což vyplývá z rozhodnutí Evropské komise ze dne 16. 3. 2022, SA.100159 (2021/N), *Czechia Compensation for indirect ETS costs in Czechia for 2021-2030* (dále jen „rozhodnutí SA.100159“). Na poskytnutí nepřímé kompenzace vzniká dle § 11 odst. 2 zákona o povolenkách nárok při splnění uvedených podmínek. Splnění podmínek vyplývá i z napadeného rozhodnutí, proto žalobci vzniklo legitimní očekávání na kompenzaci v celkové výši 12 927 500,84 Kč, ze které bylo poskytnuto pouze 6 226 870,84 Kč.
5. Veřejná podpora poskytnutá ve formě zastropování cen elektřiny je institutem dle energetického zákona a podstatou je pravomoc vlády stanovit nařízením cenovou regulaci na trhu s elektřinou a plynem po dobu tzv. mimořádné tržní situace. Dle § 96e energetického zákona je rozdíl mezi vládou stanovenou cenou a cenou, za kterou by zákazník elektřinu nebo plyn odebíral bez zastropování, představuje majetkový prospěch, přičemž vláda může stanovit maximální přípustný majetkový prospěch.
6. Základní kumulační pravidlo je uvedeno v § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb., dle něhož se kompenzace nepřímých nákladů snižuje o částku odpovídající jiné veřejné podpoře dle čl. 107 odst. 1 SFEU. Dle důvodové zprávy je účelem zabránění překompenzace v jednotlivých případech, kdy již byla poskytnuta státní podpora či finance ze strany EU na řešení problému úniku uhlíku z důvodu nepřímých emisí. Zastropování cen elektřiny

přítom s problematikou úniku uhlíku nijak nesouvisí. Dále důvodová zpráva odkazuje na bod 33 sdělení Komise 2020/C 317/04, Pokyny k některým opatřením státní podpory v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů po roce 2021 (dále jen „pokyny EK“), podle kterých lze kumulovat podporu nepřímých nákladů s jakoukoli jinou státní podporou ve vztahu k různým identifikovatelným způsobilým nákladům.

7. Rozhodující je tedy výklad kategorie způsobilých nákladů. Žalobce odkázal na dopis místopředsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže JUDr. Petra Solského ze dne 22. 5. 2024 adresovaný Ing. Eduardu Muřickému, vrchnímu řediteli sekce žalovaného (dále jen „dopis ÚOHS ze dne 22. 5. 2024“), kde bylo ve věci kumulace podpor uvedeno, že pokud by oba druhy podpor směřovaly k odlišným způsobilým nákladům, nebylo by třeba podporu v podobě kompenzace nepřímých nákladů ponížít o podporu poskytnutou za rok 2023 na zvýšené náklady na elektřinu. Dle žalobce tvoří způsobilé náklady základnu pro výpočet veřejné podpory.
8. Napadené rozhodnutí způsobilé náklady definovalo jako náklady vynaložené na zvýšené ceny elektřiny, přičemž důvody, pro které ke zvýšení cen došlo, nejsou podstatné. Za podstatný žalovaný nepovažoval ani rozdílný právní základ veřejných podpor. Takové vymezení neurčitého právního pojmu „způsobilých nákladů“ považoval žalobce za nedostatečné a příliš formalistické, neboť žalovaný neobjasnil jeho obsah a význam ve vztahu ke skutkovým okolnostem. Dle žalobce je napadené rozhodnutí z tohoto důvodu nepřezkoumatelné.
9. Způsobilé náklady a příslušný vzorec jejich výpočtu v případě kompenzace nepřímých nákladů jsou v souladu s pokyny EK vymezeny v § 4 odst. 2 a 3 nařízení vlády č. 565/2020 Sb. Způsobilé náklady musí být uvedeny v příslušném vzorci, neboť tvoří základnu pro výpočet veřejné podpory. Kompenzace nepřímých nákladů míří ke složce ceny elektřiny vzniklé v důsledku obchodování s emisními povolenkami a cílí na řešení problému úniku uhlíku. Nelze uzavřít, že by se jednalo pouze o „náklady na zvýšenou cenu elektřiny“ bez dalšího.
10. Způsobilé náklady a příslušný vzorec jejich výpočtu v případě zastropování cen elektřiny jsou vymezeny v nařízení vlády č. 298/2022 Sb., přičemž směřují ke složce ceny elektřiny vzniklé výpadkem dodávek v souvislosti s válkou na Ukrajině a cílí na ochranu určitých odvětví před dopady tohoto konfliktu.
11. Dle žalobce nejsou způsobilé náklady obou veřejných podpor totožné, proto nemělo dojít k aplikaci kumulačních pravidel. Svůj závěr podložil stanoviskem německé vlády, která dle dopisu prezidenta Svazu průmyslu a dopravy České republiky Mgr. Jana Rafaje, MBA, ze dne 11. 6. 2024 adresovaného Ing. Muřickému (dále jen „dopis SPDČR“), pravidla veřejných podpor v tomto případě neaplikuje. Dle žalobce mají veřejné podpory původ v uniijním právu a tato problematika je výlučně v kompetenci EU. Za situace, kdy podniky v některých členských státech čerpají obě veřejné podpory, zatímco v České republice jsou podniky omezeny, dochází ke zvýhodnění zahraničních podniků na vnitřním trhu. Postup žalovaného je přitom v rozporu s rozhodnutími SA.107138 a SA.100159, která konstatovala slučitelnost veřejných podpor s vnitřním trhem.
12. Rozdílný právní základ pak sice není jediným relevantním aspektem, nerozlučně však souvisí s vymezením účelu jednotlivých veřejných podpor, což je stěžejní pro správné určení způsobilých nákladů. Cena elektřiny se skládá z jednotlivých složek, které mají jiný původ,

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

jejich výše se může relativně nezávisle měnit, a jednotlivé složky mohou být předmětem různých veřejných podpor stejně jako v případě výstavbových projektů.

Vyjádření žalovaného

13. Žalovaný navrhl žalobu zamítnout. Dle něj je nezbytné posoudit ekonomický motiv příjemce veřejných podpor. V případě kompenzace nepřímých nákladů příjemci usilují o snížení svých nákladů na elektrickou energii, ve které jsou zahrnuty i náklady na nákup emisních povolenek, které museli nakoupit výrobci elektrické energie, čímž jsou snižovány výrobní náklady produktů, které žalobce vyrábí a produkt je na trhu konkurenceschopnější. V případě zastropování cen je ekonomickým motivem příjemce rovněž snížit výdaje na elektrickou energii k udržení konkurenceschopnosti na trhu. Obě veřejné podpory cílí na náklady na elektřinu spotřebovanou ve výrobním procesu a mají stejný základ způsobilých výdajů. Žalobce neuvedl důvody, pro které potřebuje obě veřejné podpory, když dle bodu 73 pokynů Evropské komise k regionální státní podpoře (sdělení Komise ze dne 29. 4. 2021, 2021/C 153/01), se u režimů provozní podpory má za to, že podpora vykazuje motivační účinek, jestliže je pravděpodobné, že by v případě jejího neposkytnutí míra hospodářské činnosti v dané oblasti značně klesla kvůli problémům, které má podpora řešit.
14. K čl. 107 odst. 1 SFEU žalovaný odkázal na povinnost kumulace veřejných podpor v případě dvou různých mechanismů sloužících ke stejnému účelu, v nynějším případě ke snížení ceny elektřiny. Žalovaný poukázal na čl. 8 odst. 3 písm. b) obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER, nařízení Komise č. 651/2014/EU, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, v konsolidovaném znění), dle něhož lze veřejnou podporu kumulovat s jinou státní podporou na úhradu těchž – částečně či plně se překrývajících – způsobilých nákladů. Dle žalovaného je nutné kumulovat podpory i v případech, kdy mají stejné způsobilé náklady, ale jiné technické parametry, pokud sledují stejný cíl. Akcentováno je nepřekročení nejvyšší intenzity veřejné podpory, uvedené i v nařízení vlády č. 565/2020 Sb., dle něhož je maximální možná intenzita podpory 75 %, přičemž se vychází z pokynů EK.
15. Žalovaný odkázal na rozsudek Soudního dvora EU (dále jen „SDEU“) ze dne 14. 1. 2015 ve věci C-518/13, Eventech v. The Parking Adjudicator, ve kterém SDEU potvrdil, že při posuzování státní podpory se sleduje její ekonomická podstata, nikoli formální rozdíly mezi opatřeními. Dle žalovaného lze tento rozsudek podpůrně použít na nynější případ, zejména v tom, že podstatným je dopad veřejné podpory, nikoli její forma. Obě veřejné podpory vedou ke snížení nákladů na elektřinu, čímž sledují stejný hospodářský cíl.
16. Rozhodnutím SA.100159 byl odsouhlasen program poskytování kompenzace nepřímých nákladů v České republice, který vycházel z pokynů EK. V odstavcích 19 až 36 jsou podrobně uvedeny podmínky slučitelnosti kompenzace nepřímých nákladů. V bodě 33 písm. b) pokynů EK jsou uvedena i pravidla kumulace s jinými druhy veřejných podpor. K částečnému překryvu žalovaný uvedl, že sice každá z veřejných podpor kompenzuje jiný prvek ceny elektřiny, avšak obě se odvíjí od stejné spotřeby elektřiny a stejného ekonomického cíle, proto je zde dán překryv veřejných podpor. Cena elektřiny přímo odráží náklady emisních povolenek, proto nelze tvrdit, že je kompenzační částka na ceně elektřiny nezávislá. Podstatný je překryv nákladového základu, nikoli příčina vzniku.
17. K dopisu SPDČR žalovaný uvedl, že žalobce nepředložil samotné stanovisko německé vlády. Z vlastní činnosti poté žalovaný prostřednictvím Velvyslanectví České republiky v Berlíně zjistil, že kompetentním orgánem ve věci je Deutsche Emissionshandelsstelle (DEHSt) im

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

Umweltbundesamt, s jehož pracovníky proběhl videokonferenční hovor, ze kterého žalovaný zjistil, že Spolková republika Německo nemá ve své legislativě vytvořen nástroj pro dokladování a posuzování souběhu jiné veřejné podpory, ačkoli formálně transponovalo bod 33 písm. b) pokynů EK. K dopisu ÚOHS ze dne 22. 5. 2024 žalovaný předložil další dopis ÚOHS ze dne 17. 10. 2024, který se týká nejen kumulace předmětných veřejných podpor, ale také právního základu jejich schválení (rozhodnutí SA.100159 a SA.107138). Dle žalovaného není problematika veřejných podpor ve výlučné kompetenci EU, přičemž odkázal na čl. 2.1 bod 10 a čl. 2.4 body 22 až 25 rozhodnutí SA.100159.

18. Ze způsobu výpočtu výše veřejné podpory ze zastropování cen elektrické energie vyplývá, že spotřeba elektrické energie má přímý dopad na výši poskytnuté veřejné podpory. Žalobce dne 17. 4. 2024 poskytl zprávu o odvodu nadměrného majetkového prospěchu za období roku 2023 dle nařízení vlády č. 298/2022 Sb. Tuto zprávu nechal žalovaný prověřit prostřednictvím společnosti Ernst & Young, s.r.o. Žalovaný požádal žalobce o přehlednou identifikaci jednotlivých výrobních zařízení způsobilých ke kompenzaci a o jejich spárování s odběrnými místy v rámci podniku za účelem posouzení souběhu obou veřejných podpor. Celková vypočtená částka po korekci činila 6 700 630 Kč.
19. Kompenzační částka je přímo závislá na spotřebě elektrické energie, která se ve výpočtovém vzorci vyskytuje jako přímý násobitel, určuje velikost emisních nákladů a ovlivňuje maximální výši kompenzace. Z formuláře pro předkládání provozních údajů žalovaný zjistil, že žalobce k výpočtu kompenzační potřeby použil vzorec referenční úrovně energetické účinnosti dle § 4 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb. V tomto vzorci se vyskytuje proměnná A_{Ot} znamenající skutečnou produkci, nikoli „BO“, jak tvrdil žalobce. Faktor spotřeby elektrické energie je nepřímý, neboť vyjadřuje množství elektrické energie potřebné k výrobě jedné tuny produktu. Pokud podnik spotřebuje více elektřiny, než odpovídá této referenční úrovni, na nadměrnou spotřebu nedostane kompenzaci. Naopak pokud je jeho spotřeba nižší nebo odpovídá referenční hodnotě, získává kompenzaci za odpovídající množství elektřiny.
20. Žalovaný uvedl, že žalobce nemá ve faktuře od dodavatele elektrické energie žádnou „nezávislou“ položku přesně určující výši nepřímých nákladů, kterou si výrobce elektrické energie započítává v důsledku prostého faktu, že musí nakupovat emisní povolenky. Tato součást ceny za elektrickou energii je nedílnou a skrytou součástí.

Další vyjádření

21. Žalobce v replice rozporoval relevanci odkazů žalovaného na čl. 107 odst. 1 SFEU, který obsahuje obecný zákaz poskytování státní podpory, definiční znaky a obecný režim výjimek. Ani navazující obsah čl. 107 až 109 SFEU neobsahují žádnou normu týkající se kumulace podpor sloužících stejnému účelu. Odkaz na kumulační pravidlo obsažené v čl. 8 odst. 3 GBER taktéž není použitelný, neboť ani jedna veřejná podpora není poskytována na základě GBER.
22. K rozsudku SDEU ve věci C-518/13 žalobce uvedl, že podstatou věci byl přístup provozovatelů smluvních přepravních služeb k vyhrazeným jízdním pruhům pro autobusy, konkrétně otázka, zda umožnění přístupu oficiálním taxislužbám nezakládá selektivní zvýhodnění a nenarušuje hospodářskou soutěž vůči alternativním provozovatelům. Nebyla však řešena otázka kumulačních pravidel při souběhu podpory.

23. Žalobce setrval na svém názoru, že je dán odlišný účel podpor a odlišný okruh způsobilých nákladů. Nerozporoval bod 33 pokynů EK, ale nesouhlasil s dílčími závěry žalovaného o překryvu způsobilých nákladů. Žalobce následně zopakoval svá tvrzení obsažená v žalobě týkající se rozdílného způsobilého nákladu u kompenzace nepřímých nákladů (skutečné náklady na emisní povolenky) a zastropování cen elektrické energie (dodatečný přírůstek ceny elektrické energie). Ačkoli se obě kategorie způsobilých nákladů promítají do ceny elektrické energie, jde o její zcela odlišné části vyvolané jinými společenskými, ekonomickými a právními příčinami.
24. Dle § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb. poskytovatel nemůže snížit kompenzaci, na níž vznikl právní nárok, pokud jiné veřejné podpory příjemce obdržel ve vztahu k odlišným způsobilým nákladům. Dikce § 8a odst. 7 nařízení vlády č. 298/2022 Sb. uvádí, že za podporu, kterou je nezbytné odečítat, se nepovažuje kompenzace nepřímých nákladů poskytovaná dle zákona upravujícího podmínky obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů. Dle důvodové zprávy k novelizačnímu nařízení vlády č. 28/2023 Sb., kterým byl § 8a zaveden do nařízení vlády č. 298/2022 Sb., „[p]ro vyloučení pochybností se výslovně upravuje, že kompenzace nepřímých nákladů pro odvětví, u kterých bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku v důsledku promítnutí nákladů spojených s emisemi do cen elektřiny, podle zákona č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, se nepovažuje za podporu na úhradu nákladů podle tohoto nařízení [pozn. žalobce: tj. na úhradu nákladů na zvýšenou cenu elektřiny], protože účel uvedených kompenzací je odlišný a nesouvisí s aktuálními změnami cen na trzích v důsledku ruské agrese na Ukrajině.“.
25. V duplice žalovaný setrval na svém stanovisku. Účel veřejné podpory není a nemůže být rozhodným parametrem pro aplikaci kumulačního pravidla. Podmínky uplatnění pravidla kumulace jsou u obou dotčených typů veřejných podpor odlišné a na sobě nezávislé, k čemuž opět odkázal na dopis ÚOHS ze dne 17. 10. 2024 a dále na rozsudek SDEU ve věci C-279/08 P, Komise v. Nizozemí, body 75 a 86.
26. Při interpretaci § 8a odst. 7 nařízení vlády č. 298/2022 Sb., tj. ustanovení relevantního výhradně pro zastropování cen elektrické energie, je nutné vycházet z podmínek v části 2.9 body 54 až 58 rozhodnutí SA.107138. Vyplývá z nich, že zde upravená pravidla kumulace jsou stanovená s cílem dodržení maximální intenzity podpory, resp. stropů podpor na podnik. Jinak ovšem platí, že podporu poskytnutou v rámci opatření lze kumulovat s podporou dle nařízení o podpoře *de minimis* nebo nařízení o blokových výjimkách. Tím je vysvětlena přípustnost souběhu s kompenzacemi nepřímých nákladů.
27. Dikce § 8a odst. 7 nařízení vlády č. 298/2022 Sb. nevybočuje z mantinelů vytyčených kumulačními ustanoveními z rozhodnutí SA.107138, avšak poslední věta § 8a odst. 7 nařízení vlády č. 298/2022 Sb. nemá žádný vliv na aktivaci pravidel kumulace u jiného druhu veřejné podpory – kompenzací nepřímých nákladů. Dle žalovaného tato věta naopak nepřímo potvrzuje existence částečného překryvu způsobilých nákladů mezi oběma dotčenými typy veřejné podpory, v opačném případě by byla zcela zbytečná. K citované důvodové zprávě žalovaný poznamenal, že pojem účel je v daném kontextu matoucí, jelikož není rozhodným parametrem z hlediska kumulace. Ostatně každá veřejná podpora má odlišný účel a pokud by měl být „účel“ rozhodným kritériem, byla by kumulační pravidla zbytečná.
28. Žalovaný dále poukázal na rozsudek zdejšího soudu ze dne 28. 11. 2024, č. j. 17 A 42/2024-39, bod 30, dle něž náklady vztahující se k pořízení totožného předmětu je nutno mít za stejné způsobilé výdaje. Dle žalovaného jsou u zastropování cen elektrické energie

nákladovou základnou náklady na elektrickou energii nad určitou referenční cenu, v případě kompenzací nepřímých nákladů jsou nákladovou základnou dodatečné nepřímé náklady na emise promítnuté do ceny spotřebované elektřiny, což je část nákladů na elektřinu, čímž je dán překryv. K aktivaci kumulačního pravidla odkázal na rozsudek SDEU ve spojených věcech C-702/20 a C-17/21, DOBELES HES.

Posouzení žaloby soudem

29. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)].
30. Soud v dané věci rozhodl bez jednání, jelikož s tím žalobce i žalovaný souhlasili.
31. Po posouzení věci dospěl soud k závěru, že žaloba není důvodná.
32. Podle § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb. *pokud byla nebo má být žadateli poskytnuta jiná veřejná podpora ve smyslu čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie nebo podpora malého rozsahu podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího oblast podpory de minimis ve vztahu k týmž způsobilým nákladům, kompenzace se snižuje o částku odpovídající této veřejné podpoře nebo podpoře malého rozsahu.*
33. Podle čl. 107 odst. 1 SFEU *podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Smlouvy jinak.*
34. Soud úvodem konstatuje, že se zdejší soud obdobnou žalobou jiného žalobce zabýval v rozsudku ze dne 26. 6. 2025, č. j. 9 A 20/2025-36. Proti tomuto rozsudku byla podána kasační stížnost, řízení o ní je u Nejvyššího správního soudu vedeno pod sp. zn. 4 As 167/2025. Nyní rozhodující sedmáctý senát se přitom se závěry devátého senátu ztotožňuje a níže z nich vychází, současně soud neshledal důvody pro přerušení řízení [srov. § 48 odst. 3 písm. d) s. ř. s.].
35. Rozsudek sp. zn. 9 A 20/2025 v bodech 31 a násl. uvádí, že z ustálené judikatury SDEU plyne, že čl. 107 SFEU nerozlišuje důvody nebo cíle státních zásahů, ale definuje je podle jejich účinků. Pojem státní podpory ve smyslu tohoto ustanovení je obecnější než pojem dotace, neboť zahrnuje nejen pozitivní plnění taková, jako jsou samotné dotace, ale i zásahy, které různými způsoby snižují náklady, jež obvykle zatěžují rozpočet podniku, a které mají tutéž povahu a tytéž účinky jako dotace, aniž jimi v přísném slova smyslu jsou (srov. rozsudek SDEU ve věci C-279/08 P, body 75 a 86). Programy veřejné podpory tedy nelze vykládat optikou jejich účelu, nýbrž je nezbytné zkoumat jejich ekonomické důsledky.
36. Citovaný rozsudek dále srovnává institut kompenzace nepřímých nákladů a zastropování cen elektřiny. V bodech 35 a 36 zmiňuje způsoby výpočtů obou podpor, který zde ovšem soud pro stručnost neopakuje, neboť žalobce v žalobě nerozporuje, že v případě obou podpor je jejich výše závislá na jeho skutečné spotřebě elektrické energie; srov. bod 38 citovaného rozsudku. Žalobce nerozporuje ani to, že jde o státní podpory, které se projevují buď přímo (kompenzace nepřímých nákladů – žalobce obdrží finanční prostředky) či nepřímo (zastropování cen elektřiny – žalobce vynaloží méně finančních prostředků) v jeho majetkové sféře; srov. bod 40 citovaného rozsudku vysvětlující, že je nerozhodné, jakým způsobem došlo ke snížení ceny elektřiny.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

37. Citovaný rozsudek uzavírá, že obě podpory mají obdobné ekonomické důsledky, kdy dochází ke snížení nákladů na nákup energií, resp. k jejich částečné kompenzaci ze státního rozpočtu; oba mechanismy veřejné podpory se tak překrývají. Obě podpory pracují s totožnou spotřebou elektřiny v totožném rozhodném období, a byť byly zavedeny s cílem kompenzovat odlišné složky ceny energie, resp. příčiny jejího zdražení, vedou k totožnému hospodářskému důsledku, spočívajícímu ve snížení nákladů na odběr elektrické energie pod tržní úroveň (viz žalovaným zmíněný rozsudek sp. zn. 17 A 42/2024, bod 30, dle něž náklady vztahující se k pořízení totožného předmětu je nutno mít za stejné způsobilé výdaje). Nelze tedy vejít na argumentaci žalobce, který od sebe jednotlivé složky ovlivňující výslednou cenu elektrické energie odděluje a dovozuje, že se jedná o zcela samostatné způsobilé náklady.
38. Žalovaný správně poukázal na to, že dle bodu 33 písm. b) pokynů EK, jenž lze užít k výkladu § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb., postačuje pro aktivaci pravidel kumulace veřejných podpor také částečný překryv mezi způsobilými náklady. Dochází tedy ke kumulaci dvou podpor ve vztahu k týmž způsobilým nákladům dle § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb.
39. Citovaný rozsudek v bodě 41 podotkl, že argumentace žalovaného odkazem na GBER ve vyjádření k žalobě (jak tomu bylo i v nyní projednávané věci), byla pouze analogická. Napadené rozhodnutí se o GBER neopírá, jelikož se v daném případě neuplatní, tudíž tato argumentace není relevantní a nemá dopad na zákonnost napadeného rozhodnutí.
40. Soud s ohledem na výše uvedené uzavírá, že stěžejní námitka žalobce, že nemělo dojít k aplikaci kumulačních pravidel, neboť kompenzace nepřímých nákladů má odlišný účel než zastropování cen elektřiny, je nedůvodná. S ohledem na to není napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné, poněvadž nosný důvod vyjádřený na str. 6 – způsobilými náklady jsou v případě obou podpor náklady vynaložené na zvýšené ceny elektřiny, přičemž důvody jejího zvýšení a právní základ podpor jsou nepodstatné – ob stojí. Ve vyjádřeních v rámci soudního řízení pak žalovaný tuto tezi pouze rozvíjel v reakci na argumenty žalobce, nejednalo se o nepřípustné doplňování napadeného rozhodnutí.
41. Citovaný rozsudek se konečně v bodech 42 a 43 věnoval námitce legitimního očekávání. Poukázal na to, že úprava krácení kompenzace byla účinná již před rozhodným obdobím roku 2023, nelze tak hovořit o jednostranné změně podmínek čerpání veřejné podpory způsobem, který by tamějšího žalobce nečekaně poškodil, ani se nejedná o retroaktivitu. Tamější žalobce nedoložil, že by se žalovaný od ustálené správní praxe, veřejně deklarované politiky či interní výkladové směrnice v jeho neprospěch odchýlil, že by došlo ke dodatečné změně výkladu pravidel kumulace veřejné podpory v neprospěch žalobce, nebo že by mu bylo poskytnuto konkrétní a kvalifikované ujištění, že ke krácení kompenzace nedojde.
42. Soud konstatuje, že v nyní projednávané věci žalobce ke svému tvrzenému legitimnímu očekávání neuvedl nic, toliko podotkl, že splnil zákonné podmínky pro vyplacení kompenzace v plné výši, což ovšem soud vyvrátil výše.
43. Nad rámec námitek vypořádaných rozsudkem sp. zn. 9 A 20/2025 žalobce namítal, že na nynější věc nelze použít čl. 107 odst. 1 SFEU, neboť neobsahuje žádnou právní normu týkající se kumulace veřejných podpor. Soud konstatuje, že se tento článek výslovně nevyjadřuje k otázce kumulace veřejných podpor, představuje však východisko pro jejich poskytování. Obecné pravidlo spočívá v tom, že tímto článkem definované veřejné podpory jsou neslučitelné s vnitřním trhem, není-li stanoveno jinak. Výjimky jsou uvedeny v odst. 2

a 3 tohoto článku, které na odst. 1 logicky navazují. Proto i dikce § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb. odkazuje na čl. 107 odst. 1 SFEU. Kumulační pravidlo je tedy obsaženo v § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb., nikoli v čl. 107 odst. 1 SFEU. Lze dodat, že kumulační pravidlo cílí na dovolené veřejné podpory. Nedovolené veřejné podpory nelze vůbec poskytnout, z hlediska kumulace by tak byly irelevantní. V projednávaném případě nejsou pochybnosti o tom, že obě předmětné veřejné podpory jsou dovolené.

44. Podle § 8a odst. 7 nařízení vlády č. 298/2022 Sb. *hodnoty rozsahů majetkového prospěchu kategorie A až E stanovené v EUR se snižují o výši jiné podpory na úhradu nákladů na nákup elektřiny a plynu poskytnuté velkému podnikateli a o výši podpory na úhradu nákladů na tepelnou energii poskytnuté velkému podnikateli v případě odběru tepelné energie v odběrném místě většího než 10 000 GJ za kalendářní rok za období od 1. února 2022 do skončení období, pro které jsou tímto nařízením stanoveny ceny elektřiny nebo plynu, podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo rozhodnutí Evropské komise, jímž byla schválena jiná opatření podpory podle čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie. Hodnoty rozsahů majetkového prospěchu kategorie B až E určené poměrnou hodnotou způsobilých nákladů se snižují o výši jiné podpory na úhradu nákladů na nákup elektřiny a plynu poskytnuté velkému podnikateli a o výši podpory na úhradu nákladů na tepelnou energii poskytnuté velkému podnikateli v případě odběru tepelné energie v odběrném místě většího než 10 000 GJ za kalendářní rok za období od 1. ledna 2023 do skončení období, pro které jsou tímto nařízením stanoveny ceny elektřiny nebo plynu, podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo rozhodnutí Evropské komise, jímž byla schválena jiná opatření podpory podle čl. 107 odst. 3 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie. Za podporu podle vět první a druhé se nepovažuje kompenzace nepřímých nákladů poskytovaná podle zákona upravujícího podmínky obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů.*
45. Námitka dožadující se zohlednění § 8a nařízení vlády č. 298/2022 Sb., jež poukazuje i na související důvodovou zprávu, je lichá. Předmětem správního řízení nebyla žádost o poskytnutí veřejné podpory dle nařízení vlády č. 298/2022 Sb., ale žádost o poskytnutí kompenzace nepřímých nákladů dle § 11 energetického zákona a na něj navazujícího nařízení vlády č. 565/2020 Sb. Každá z podpor má svůj vlastní právní rámec, včetně pravidel pro kumulaci podpor, a tyto jsou na sobě nezávislé. Pokud tedy první z podpor hovoří o druhé podpoře s tím, že první podpora se nebude snižovat o druhou podporu, neznamená to, že to platí také obráceně. Na nyní projednávanou věc tudíž nelze aplikovat § 8a odst. 7 věty třetí nařízení vlády č. 298/2022 Sb., ani jej nelze využít k výkladu pro věc relevantního § 5 odst. 2 nařízení vlády č. 565/2020 Sb.
46. Co se týče „účelu“ podpory zmíněného v důvodové zprávě k § 8a nařízení vlády č. 298/2022 Sb., soud již výše uvedl, že podstatné jsou účinky podpory – ekonomické důsledky, které byly u obou předmětných podpor shodné. Slovu „účel“ tak soud nepřisuzuje zásadní význam, zákonodárce v důvodové zprávě spíše směřuje k vysvětlení příčin vedoucích k zakotvení veřejné podpory.
47. K žalobcově námitce týkající se obsahu písemné komunikace žalovaného s ÚOHS soud akcentuje, že závěr ÚOHS o nesnižování kompenzace nepřímých nákladů vycházel z předpokladu, že by obě veřejné podpory směřovaly k odlišným způsobilým nákladům, k čemuž v nyní projednávané věci nedošlo. Nadto žalobce argumentoval pouze dopisem ÚOHS ze dne 22. 5. 2024, který byl pojat obecně, zatímco dopis ÚOHS ze dne 17. 10. 2024 je již konkrétní a hovoří v neprospěch žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. S.

48. Obsah dopisu SPDČR pak není pro nynější věc rozhodný, neboť žalobce předložil pouze zprostředkované informace o postupu a stanovisku německé vlády, aniž by toto stanovisko doložil. Žalovaný přitom ve vyjádření k žalobě upozornil, že komunikací s příslušným německým orgánem zjistil, že Spolková republika Německo nemá ve své legislativě vytvořen nástroj pro dokladování a posuzování souběhu jiné veřejné podpory. Je tak možné, že žalobce odkazuje na postup jiného členského státu EU, který je v rozporu s unijním právem.

Závěr

49. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
50. Protože žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly, soud ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 31. října 2025

Milan Tauber v.r.
předseda senátu